

Toen iedereen het normaal vond dat een windmolen om te kunnen werken een goede windvang moest hebben, bestonden er geen flats. Nu zijn die er in onze steden overal. In Schiedam bijv. rondom "De Vrijheid". Over deze zaken is een rapport uitgekomen. Op pag. 4 begint het verslag erover.

Spiering en kabeljauw

Het is niet voor het eerst en het zal de laatste keer ook niet zijn, dat in dit nummer iets wordt gezegd over het belang van een neutrale en betrouwbare controle op de kwaliteit van het produkt van de molen: het volkorentarwemeel. Het is helaas nodig, die noodzaak van tijd tot tijd met enige beklemtoning aan de deelnemende molenaars binnen het Amb. Korenmolenaarsgilde voor te houden. Niet omdat de molenaars niet gevoelig zouden zijn voor de kwaliteit van hun produkt, maar veeleer omdat menigeen denkt zelf voldoende inzicht in huis te hebben om tot een verantwoorde kwaliteit te komen.

Dat is - blijkt toch wel uit keuringen - een lichte misvatting. Het is een verkeerd idee, dat het vingertoppengevoel (letterlijk in het geval van de molenaar!) voldoende garantie biedt voor een kwaliteitsbepaling. Wat eeuwen misschien genoeg waarborg is geweest binnen het vak, is anno 1982 onvoldoende. Eensdeels omdat

aangetoond is dat er dingen meespelen, die niet met aanvoelen zijn te onderkennen (de bakaard van een tarwe!), anderdeels omdat onze afnemers niet meer genoeg hebben aan een sussend woordje van 'dat zit wel snor'. Er moet gewoon een onafhankelijke autoriteit zijn die een stempel wil zetten op het produkt van de mulder; die regelmatig een akte van bekwaamheid wil hechten aan ons ambachtelijk werk.

Dat zo'n keuring duur zou zijn gaat zeker op voor de molenaar, die met de verkregen cijfers niets doet. Maar dezelfde vakgenoot heeft in feite ook weinig aan het deelnemerschap van onze club, als hij niet zelf de schouders zet onder het werk waarbij ons gilde hem wil steunen. Wie zich echter wat inspanning getroost zal tot zijn verbazing merken, dat hij met ons gilde en mét de keuring verder komt. Dan pas treedt het beeld in werking van het spierinkje dat uitgeworpen wordt om er een kabeljauw mee te vangen!

Een windmolenplan dat z'n tijd 100 jaar vooruit was

Het feit, dat onze energievoorziening moeilijke tijden tegemoet gaat, is bekend. Het sterk omstreden kernenergieplan is maar een van de oplossingen, die we voor de toekomst hebben bedacht, wanneer de fossiele brandstoffen als olie, aardgas en kolen in steeds geringere hoeveelheden nog gevonden zullen kunnen worden.

Inventieve lieden als ir. Lievense in Breda dragen ook hun steentje bij aan het passen van een mouw aan de problematiek. Zijn plan om in het Markermeer een enorm spaarbekken aan te leggen, dat vol water gemalen zal moeten worden door zeventhonderd tot duizend gigantische windmolens, heeft wel enig opzien gebaard. Het is een plan even gedurfd als het droogmalen van de Zuiderzee en het uitvoeren van het Deltaplan: een oer-Hollandse aanpak, waarmee ons landje tot in de verste uithoeken van de wereld naam heeft gemaakt.

Toch is het "plan Lievense" niet helemaal zo nieuw en zo gedurfd als het lijkt. Eind januari stond er in De Volkskrant een buitengewoon interessant artikel over de ideeën van een zekere heer F.A. Vonk uit Denekamp, die in 1882 - precies honderd jaar geleden dus - een plan opperde dat wonderlijk veel gelijkenis vertoont met het plan van ir. Lievense. Het enige verschil is eigenlijk, dat de heer Vonk veel kleinschaliger dacht.

Onder de titel "Bewaring van windkracht" hield Vonk in het tijdschrift "Album der Natuur" een pleidooi voor het

koppelen van windmolens aan een waterbekken om zo de onberekenbare windkracht te beteugelen.

Omdat lang niet al onze lezers De Volkskrant zullen hebben en we het artikel toch verschrikkelijk aardig vinden, schotelen we in deze VAN HAVER TOT GORT een samenvatting van het stuk voor, waarbij we vooral de heer Vonk zelf aan het woord zullen laten.

Even vooraf nog het plan Lievense: Een speciale commissie, samengesteld na het uitkomen van het plan-Lievense, stelt voor om een spaarbekken aan te leggen van ongeveer zeven bij zeven kilometer, omgeven door een dertig meter hoge ringdijk. Het bekken zou het best gesitueerd kunnen worden in het Markermeer. Op de dijk komen 700 tot 1000 windmolens van zo'n honderd meter hoog met een wiekdiameter van 60 tot 80 meter elk. Per stuk gaan deze molens vier tot negen miljoen gulden kosten.

De bedoeling is dat deze windmolens bij een goede wind het spaarbekken volpompen. Neemt de wind af dan laat men het spaarbekken leeglopen via turbines, die voor opwekking van elektriciteit zorgen.

En nu het plan Vonk.

"Den wind waait overal en dit zegt veel", schreef Vonk. "Bij gebruik van den wind stuit men op twee bezwaren. Vooreerst dat er soms dagen achtereenee eene volslagen windstilte heerscht, en ten tweede, dat de wind elk oogenblik van snelheid verandert".

De schrijver noemde dus 100 jaar geleden alvast de argumenten waarom vele sceptici, zoals de elektriciteitsmaatschappijen, nu het gebruik van windenergie nog steeds niet zo zien zitten.

Kunst-waterval

Maar let op, Vonk gaf toen al een oplossing voor het probleem: "Het eerste bezwaar is veel gemakkelijker op te heffen, dan men in het algemeen wel denkt. Wij behoeven het water slechts op te pompen naar een hooger gelegen reservoir ten tijde van den wind, en bij windstilte kunnen wij van een kunst-waterval gebruik maken. Men behoeft daartoe slechts een betrekkelijk laag terrein uit te kiezen, waar men op gro-

ter of kleiner afstand een heuvel bereiken kan, of er gemakkelijk een te maken is. Door bijvoorbeeld om een betrekkelijk hoog gelegen stuk land een diepe gracht te graven, brengt men het al ver. Op den heuvel kan men een ringdijk, een kunstmeer aanleggen. Zetten we nu twee of drie of meer windmolens die het water snel oppompen ten tijde van den wind, dan hangt het van de grootte van het reservoir en zijn hoogte boven het benedenwater en van ons verbruik af of wij voor een week, veertien of meer dagen kracht in voorraad hebben ten einde bij windstilte door te kunnen werken," schreef Vonk in 1882.

Plan voor in de achtertuin

Het plan-Vonk was dus een plan-Lievense in vestzakformaat voor in de achtertuin, want in de vorige eeuw was het energieverbruik nog niet zo fantastisch hoog en de energie-opwekking nog niet zo gedecentraliseerd als anno 1982. Vonk dacht aan een waterreservoir dat 70 meter lang en breed moest worden en anderhalve meter diep. Dit bekken moest dan vijf meter boven het gebied worden aangelegd waar het waterrad stond.

Vonk was een bescheiden man en dacht voldoende te hebben aan een molentype met wieken die geen grotere middellijn hadden dan 20 meter. Hij berekende dat een molenaar met drie molens van 1000 gulden wel uit de voeten kon om de grilligheid van het windaanbod een beetje de baas te blij-

In de familie

Op 6 februari hebben zich in Olst de molenaars Omvlee, Ter Voorde en Jochijms - met als sekretaris voor de gebeurtenis: Pijnappel - door Hans Bokkers laten voordoen hoe een vakmolenaar zijn molen bedient. Dat ging voortreffelijk genoeg om aan Hans Bökkers - van de 'Bökkersmölle' - het predikaat gezelmolenaar in het Amb. Korenmolenaarsgilde toe te kennen. Welkom dus.....

Zo stelde de heer Vonk zich in 1882 het systeem van waterbekken met windmolens voor (illustratie uit Album der Natuur). R = reservoir, B = bovenslagrad, M = windmolen, L = de 'verheven' waterleiding, die kort of lang, recht of krom kan zijn. N = benedenwater, beek, gracht of kuil, hoe het maar uitkomt, en K = waterleiding, die het gebruikte water naar de windmolens kan terugvoeren.

ven. Zijn molen was overigens van een nieuw type en hij vroeg zich af of zijn ontwerp de aandacht niet dubbel en dwars waard was, "vooral in onzen tijd, nu de groote industrie kapitaal en bevolking ophoopt en het evenwicht der maatschappij dreigt te verstoren". Wat is er nog nieuw aan onze tijd? De bouw van de windmolens kon volgens Vonk "de sedert eene halve eeuw kwijnende kleine industrie beter in staat stellen zich op de beuren, en zich ook buiten de groote, ongezonde, demoraliserende industriële centralisatiepunten in den strijd om het bestaan te handhaven." Woorden die zo uit de mond van minister van Economische Zaken Terlouw zouden kunnen zijn opgetekend als hij praat over de innovaties waarvan vooral het midden- en kleinbedrijf het moet hebben.

Vooruitziende blik

Vonk moet een zeer vooruitziende blik hebben gehad, want hij besluit zijn arti-

kel met een pleidooi voor windenergie waarop de milieubeweging van 1982 jaloers zou kunnen zijn:

"Het zou onjuist zijn, te veronderstellen, dat een dusdanig gebruik van den wind een terugkeer tot den tijd van het aloude waterrad en den windmolen zou zijn, of cynisch op te merken, dat het een eenvoudig teeken van den voorspelden achteruitgang is. Neen, wij zullen leeren deze kracht op te hoopen en in voorraad te houden, tot wij ze noodig hebben, waar wij ze behoeven, om ze in den vorm van licht, warmte, arbeid en chemische kracht op het juiste oogenblik te voorschijn te roepen, in een woord, om aan de hogere eischen des tijds te voldoen, en wie weet of niet eens de tijd zal aanbreken, waarop de naneef op de roekelooze verspillers van de fossiele brandstoffen zal neerzien met bijna dezelfde gevoelens, welke ons bezielen bij het denken aan de gebruikers der vuursteen en bronzen werktuigen."

Tot zover het artikel in De Volkskrant. Rest ons alleen nog om ons aan te sluiten bij de schrijver van het artikel als hij zich afvraagt wat er eigenlijk voor nieuws onder de zon is. Aan zeggingskracht hebben de woorden van de heer Vonk nog geen grammetje hoeven inboeten.

Honderd jaar geleden voelden sommigen kennelijk al aankomen, dat we vast zouden gaan lopen met onze nietsontziende verspillingswoede. In 1882 is er al sprake van "den voorspelden achteruitgang". Wel - die heeft dan een eeuw de tijd gehad om werkelijk onrustbarende vormen aan te nemen. Vormen, die overigens nog steeds niet door iedereen worden opgemerkt.

Als molenaar zal het ons deugd doen, dat in elk geval in onze jaren - vooral onder jongeren - ogen opengaan voor de pracht, de kracht en de bruikbaarheid van de wind- en watermolens. De molens blijven er niet alleen - de molens komen er wel.

In het februari-nummer van VAN HAVER TOT GORT schreven we over de 'overwinning' door kollega Hans Dobbe behaald op de stadsplanners en bouwheren in Wageningen. Een hoogbouw van drie lagen niet ver van de Wageninger molen wordt gezien het argument van de molenaar - dat de molen door deze nieuwbouw veel minder wind zal vangen - afgestemd. Een veelbetekenend bakzeil halen, omdat er voor windmolenaars in feite maar weinig poten zijn om op te staan wanneer het in zo'n kwestie komt tot juridisch touwtrekken.

Windbelemmering en een zeker 'recht' van de molenaar op een zo min mogelijk gestoorde entree van de wind zijn de laatste jaren onderwerp van studie geweest van een aparte werkgroep van de Vereniging De Hollandsche Molen. Deze Werkgroep Molenbiotoop heeft in november een concept eindrapport doen verschijnen, waarin een aantal zeer interessante stellingen wordt betrokken, die met verve worden verdeigd.

Het lijkt ons goed om dit rapport, getiteld "De inrichting van de omgeving van molens" stukje bij beetje te verken-

nen en de meest aansprekende delen in een verslag te vatten; een verslag, dat vermoedelijk over meerdere nummers van ons maandblad zal dienen te worden uitgesmeerd.

De eindversie van het rapport wordt overigens op de jaarvergadering van de Ver. De Hollandsche Molen door de samenstellers aan het bestuur aangeboden. Die vergadering is/was op 6 maart, een datum die vermoedelijk net iets eerder valt dan dit maandblad bij u in de bus. Verser berichtgeving is nauwelijks denkbaar!

Rapport Werkgroep Molenbiotoop (1)

MOLENLANDSCHAP EN MOLEN DIENEN SAMEN BESCHERMD

Sinds onheugelijke tijden - laat het rapport weten - hebben molens hinder ondervonden van bebouwing en beplanting in hun onmiddellijke omgeving. Met het in onbruik raken van molens als werktuig hoefden personen en instanties steeds minder rekening te houden met de belangen van de molen: bomen konden ongehinderd doorgroeien en hele woonwijken konden zonder enige schroom direkt naast molens oprijzen.

Nu echter - sedert de komst van het Gilde van Vrijwillige Molenaars - meer molens regelmatig aan het draaien worden gebracht en nu er zelfs sprake is van een bescheiden hergeboorte van het korenmolenaarsambacht, wreekt zich die ontwikkeling uiteraard zeer sterk.

We kunnen er niet omheen: onze molens zijn omringd door flats, fabriekskolossen en bomenrijen. En... er zijn nog maar weinig mensen die er begrip voor kunnen opbrengen, dat een windmolenaar daarvan last heeft.

Eerdere pogingen

Nu is het niet zo, dat nooit iemand zijn stem verheven heeft om iets van een protest of waarschuwing te laten horen.

Bekend is, hoe zich in de jaren dertig een der bestuurders van de Ver. De

Hollandsche Molen, jhr. Van Rijckevorsel, ontzettend veel moeite getroost heeft om hinderlijke beplanting rond molens te doen verdwijnen. Hij kreeg zelfs de minister van waterstaat zover in een rondschrijven aan alle hoofdingenieurs van Rijkswaterstaat te pleiten voor de belangen der windmolens bij beplanting langs wegen.

nog in 1950 haalde de vereniging de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen over om bij de Prov. Planologische Diensten een lans voor het belang van de molens te breken. Toch heeft dat niet kunnen voorkomen, dat bij het afwegen van belangen door instanties andere dan die van de windmolens meestal de doorslag hebben gegeven.

De molenbiotoop

In juni 1973 beschreef de heer E. Smit Jr. in het blad "Heemschut" het probleem van de 'ingroeiing' van molens. In dat artikel wordt het begrip 'molenbiotoop' geïntroduceerd.

Molenbiotoop wil zoveel zeggen als 'de hele omgeving van de molen, voor zover die van invloed is op het goed functioneren van de molen als maalwerktuig en als monument'. Het rapport verduidelijkt dat: Behalve het molenerf en de eventuele bijgebouwen moet tot

de molenbiotoop in het algemeen het cultuurhistorisch bepaalde landschap worden gerekend. Bij windmolens komt daar nog bij: de vrij te houden ruimte voor de windvang. Bij watermolens geldt dan bovendien: de beek, die de molen doet draaien, en de eventuele vijvers.

Onder auspiciën van het Gilde van Vrijwillige Molenaars werd een "molenbiotoopwacht" opgericht. De 'wachters' stelden het zich tot taak om in een vroeg stadium bedreiging van een molen te signaleren en vervolgens actie te ontwikkelen. Die actie komt in de meeste gevallen neer op het inlichten van instanties, die molenbelangen behartigen.

Toch wordt dit kennelijk als een beetje weinig konstruktieve houding ervaren. Want in 1978 komt er een werkgroep molenbiotoop tot stand binnen de vereniging De Hollandsche Molen, die als opdracht heeft om te bekijken wat er voor mogelijkheden liggen om de ruimte rondom molens in te richten en om te proberen te komen tot het opstellen van maatschappelijk aanvaardbare richtlijnen en regels waarnaar ontwerpers, stedenbouwkundigen en ambtelijke instanties zich kunnen richten als het om verantwoorde bebouwing en/of beplanting in de nabijheid van molens gaat.

Leken op het molengebied hebben er meestal weinig idee van hoe de 'molenbiotoop' zou moeten zijn. Neem als voorbeeld de serie foto's, die een fotograaf maakte van de molens die aangesloten zijn bij ons gilde. De fotograaf was zelf nogal ingenomen met deze opname van "De Hoop" te Wervershoof. Toen de molenaar in kwestie, Adrie Peereboom, de foto onder ogen kreeg was zijn commentaar: "Hij had geen slechter hoekje kunnen uitzoeken". Wat in de opvatting van de een heel goed samengaat - hoge bomen en een molen - is voor de vakman een horreur!

U ziet: allemaal heel bescheiden en voorzichtig en beslist geen revolutionair groepje dat de 'Macht aan de Molenaars' wil!

Die werkgroep heeft een dubbele studie verricht, daarbij geholpen door de Landbouwhogeschool in Wageningen en het Rijksinstituut voor onderzoek in de bos- en landschapbouw in dezelfde plaats. De ene studie richtte zich op de windbelemmering, en de andere op landschapsveranderingen in de omgeving van molens. De twee studies zijn samengevat in het eindrapport, waarover we het nu hebben. En het leukste van het rapport is ongetwijfeld dat het niet alleen allemaal opsomt wat er (mis) is, maar dat het de belanghebbenden - lees: molenaars - ideeën voorschotelt waarmee aan een verbetering van de situatie kan worden gewerkt.

Oók de omgeving

Als, zegt het rapport, de opvatting heerst dat een molen het waard is om als monument te worden beschermd, dan zijn er twee redenen waarom die bescherming zich ook dient uit te strekken tot de omgeving van de molen.

Reden een: om een snel verval van een molen te voorkomen moet die molen regelmatig in werking kunnen worden gesteld. De verval periode van een molen die niet regelmatig wordt bemalen is kort; in sommige gevallen is gebleken, dat deze periode niet langer is dan 10 jaar. En om te kunnen malen heeft een windmolen een goede windtoetreding nodig (en een watermolen een goede watertoetreding). Zo simpel ligt dat.

Reden twee: de molen is niet los te zien van het molenlandschap. Algemeen wordt onderkend, dat er in het historisch gegroeide landschap belangrijke waarden voor onze samenleving vervat liggen. Een molen is een markant element in een markant landschap. Behoud je het een, behoud dan ook het ander. Want een monument is onlosmakelijk verbonden met zijn omgeving.

De samenstellers van het rapport zijn echter slim genoeg om ook de keerzijde van de medaille te zien. Immers, de aanwezigheid van een monument - bijvoorbeeld een molen - temidden van allerlei nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, kan daaraan een extra waarde verlenen. De omgeving kan haar structuur en identiteit ontlenuen aan het aanwezi-

ge monument, mits dat op een positieve manier in de plannen wordt betrokken. Daarom zal ervoor gezorgd dienen te worden, dat een molen ondanks ingrijpende wijzigingen in haar omgeving, toch een samenhang met andere landschapselementen en -patronen zal behouden.

Molen: essentieel anders

De molen, gaat het rapport verder, neemt een bijzondere plaats in ons landschap in. Dat is niet zo gek, want een molen is allereerst vrij hoog en steekt boven andere landschapselementen uit. Daarbij beweegt dat element: daarin onderscheidt de molen zich essentieel van andere bouwwerken. Bovendien moet de molen vrij staan om wind te kunnen vangen en daardoor valt ze ook meer op dan andere bouwwerken.

De plaats van de molen in het landschap is altijd functioneel. Voor een poldermolen is dat de plaats waar uitmaling noodzakelijk is, dus altijd langs een boezem en in of bij de polder. De plaats van een koren- of industriemolen wordt bepaald door de mogelijkheden van aanvoer van grondstoffen en van afzet van het te leveren produkt.

De vraag is nu of al degenen, die zich bezighouden met het inrichten van het landschap anno 1982, oog hebben, ja, oog willen hebben, voor de molen als waardevol landschapselement. Het betekent: willen zij die landschapselementen en -patronen bewaren die essentieel zijn voor de situering van de molen? Willen ze de landschapselementen die het functioneren van de molen in de weg staan veranderen? Zullen ze hun best doen door middel van landschapbouw tot een optimale situatie voor het doen functioneren van de molen te komen? Zijn ze - tenslotte - bereid om in die nieuwe ruimtelijke opzet toch iets van het oude - de plek rondom de molen liefst - te bewaren?

Het landschapsplan

Als er sprake is van nieuwe ontwikkelingen in de (verre) omgeving van een molen, zal er in het algemeen een bestemmingsplan worden opgesteld. Volgens het Besluit op de Ruimtelijke Ordening moet er dan een onderzoek komen, waarop de gewenste nieuwe ontwikkelingen worden gebaseerd. In dat stadium kan elke molenaar zijn zaak bij de betreffende instanties gaan bepleiten en duidelijk maken.

Gekompliceerder ligt het, als er geen nieuwe ontwikkelingen zijn, er geen bestemmingsplan is en de molenbelangenbehartiger toch iets voor zijn molen wil doen. Bijvoorbeeld om hinderlijke

beplanting te laten verwijderen. In dat geval heeft het zin, beveelt het rapport aan, om met een eigen "landschapsplan" te komen. Met dat plan kan in overleg worden getreden met de overheid of de particulieren op wier erf de beplanting is.

Het rapport geeft een methode aan om dit 'landschapsplan' op te stellen.

Begin met een algemene beschrijving van het bestaande landschap. Die moet zijn gericht op de relatie van het type molen met het omringende land.

Vervolgens is het goed om de directe omgeving van de molen in kaart te brengen, waarop de aanwezige bebouwing en het soort beplanting voorkomen. Per object moet de hoogte worden aangegeven. Van de molen zelf is de hoogte van de askop boven het maaiveld en de hoogte van stelling of belt van belang.

Doorkijkjes

Dan komen de visuele aspecten aan de beurt. De beleving van de aanwezigheid van de molen wordt sterk bepaald door de manieren waarop de molen kan worden waargenomen. Over het algemeen zijn dat inkijkjes en doorkijkjes vanaf wegen, straten, paden, openbare speelweiden enz. Vanaf karakteristieke punten in die ruimten kunnen in de richting van de molen foto's worden genomen. Deze foto's leggen het landschap, waarin de molen thuishoort, vast en zijn een ingang voor de waardering van het "plaatje" dat de molen biedt.

Deze foto's kunnen tegelijk heel suggestief maken wat door de molenaar als bedreigend voor zijn molen wordt gezien. Ze kunnen ook dienen om aan te geven waar in de omgeving van de molen nog iets aan het landschap zou kunnen worden toegevoegd.

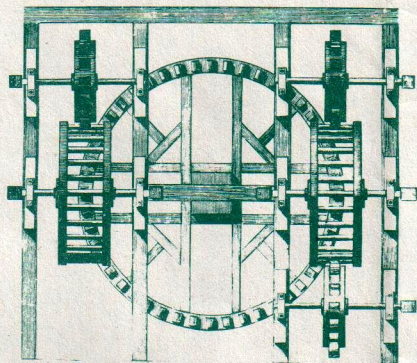
Omgekeerd kunnen vanaf de molen in alle richtingen foto's worden gemaakt. In samenhang met de kaart kunnen deze gegevens duidelijkheid verschaffen over de aard en de omvang van de rond de molen aanwezige landschapselementen.

Het is nu nog maar een koud kunstje de nieuwe - veelal bedreigende - ontwikkelingen in het gebied van het plan in te passen.

Het is zonneklaar dat de molenaar, die met dergelijk met hart en ziel gewrocht huiswerk bij de autoriteiten komt, niet als een 'zeur' zal worden afgescheept.

Iets meer over dit plannenmaken en verder over de bescherming van de maalfunctie van onze korenmolens, als beschreven in het rapport, een volgende maal.

Ook 'n silo heeft lucht nodig

KNAP & SLIM

"Bezint eer ge begint" zou het devies van menige molenaar kunnen (of moeten?) zijn. Hoewel er bij zijn die steeds "bezinnen" maar aan "beginnen" nooit toekomen, zijn de meesten wel eens te snel begonnen. De bezonnenheid kwam dan in een te laat stadium. Door zich tijdig goed te informeren kan een molenaar veel leren van de fouten van anderen. Hoe belangrijk dat kan zijn, moge blijken uit onderstaand relaas.

Een te goeder naam en faam bekend staande molenaar bij ons in de buurt besloot op zekere dag enkele flinke si-

lo's voor de opslag van graan in zijn ruime windmolen te maken. Om de beschikbare ruimte maximaal te benutten spijkerde hij de delen stijf tegen de veldkruisen van het achtkant aan. Maar wat gebeurde er een aantal jaren later? Tijdens een flinke storm woei een grote lap riet van het achtkant af, juist op de plek waar de silo's tegenaan gebouwd waren. Door de gevolgde bouwwijze van de silo's waren de rietlatten, het bindtouw en de binnenzijde van het rietdek van elke ventilatie verstoken geraakt, terwijl er zich ook het stof almaar had kunnen ophopen. Hout

en riet waren verstikt en verrot en zo was ter plekke de rietbedekking in het ongerede geraakt, met het hierboven geschetste gevolg.

De enige oplossing was de silowand zover terug te plaatsen, dat reiniging en ventilatie mogelijk werden.

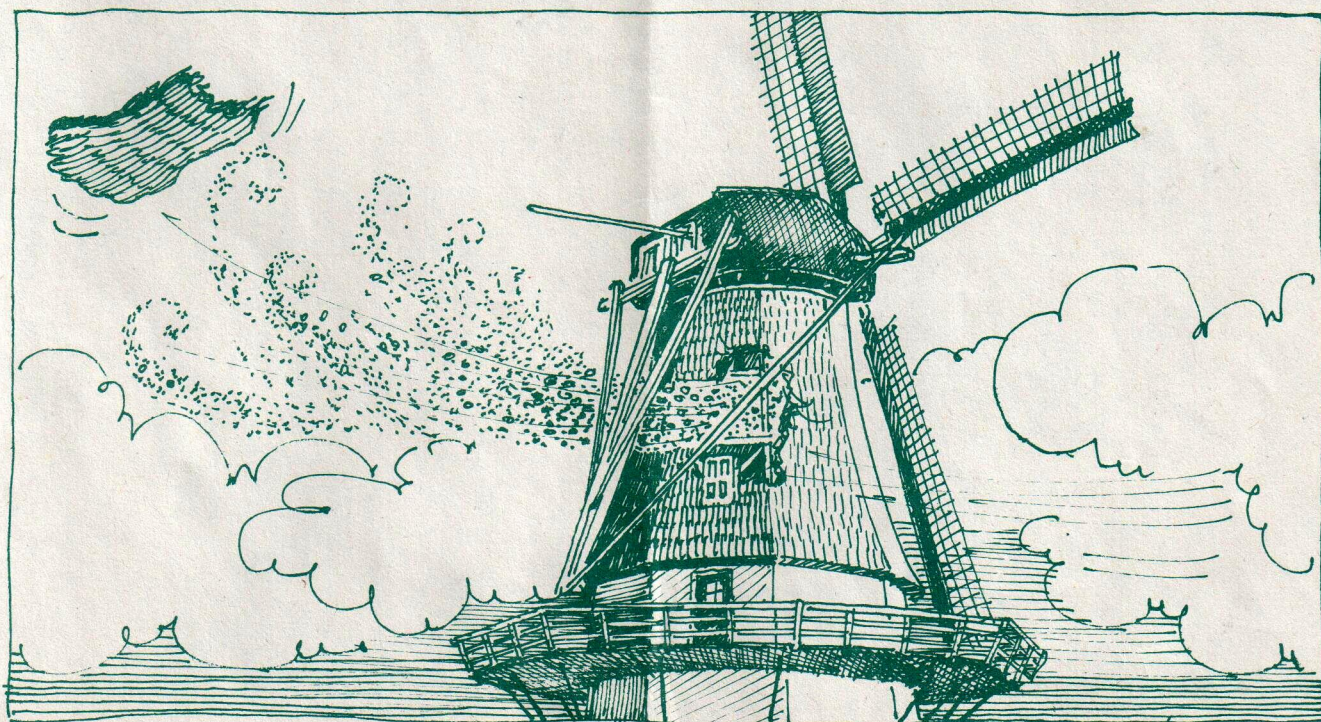
Uiteraard is dat bij een bestaande (houten) silo geen eenvoudige zaak. Maar het moest gebeuren. Ook al omdat de rietdekker gelegenheid moest hebben het riet te herstellen. Zo gebeurde het dan ook. Sindsdien zijn daar geen problemen meer mee geweest.

Bij het plaatsen van een grote silo in het achtkant van onze eigen molen is terdege met bovenstaande ervaring rekening gehouden. De silo eindigt precies tegen de achtkantstijlen, waardoor er een ruimte van zo'n 35 centimeter is tussen het riet en de silowand. Deze silo is ongeveer drie zolders (ca. 9 meter) hoog en op iedere zolder is hij op een of andere manier toegankelijk gemaakt. Op een zolder moet daarvoor een luik in de achterwand van binnenuit een cel worden geopend, waarna men daar doorheen achter de silo kan komen.

Ook wanneer een silowand tegen een stenen muur staat is het voor de muur en de silowand belangrijk, dat de spouwruimte voldoende ventileert en schoongemaakt kan worden. Dit laatste kan bijvoorbeeld met een stofzuiger met een extra lange slang heel goed.

In een volgend nummer zult u er meer over lezen, maar onderschat niet het konsumptief belang dat de molenkat heeft bij de gemakkelijke toegankelijkheid van de ruimte achter de silo's!

A. Pandsel

Werkgroep Keuring stelt nieuwe kontroloeregeling voor

Op 28 januari hebben vijf leden van de Werkgroep Kwaliteitskontrolle en Graaninkoop in het Postillon-motel in Bunnik een vergadering gehad over de keuring van het molenaarsmeel.

In het kort gesteld komt het erop neer, dat gekonstateerd werd, dat de kwaliteit in het algemeen nog wel wat hoger kan zijn. Wel, de werkgroep wil zich helemaal inzetten voor het streven van het Amb. Korenmolenaarsgilde om de kwaliteit van het meel zo hoog en konstant mogelijk te krijgen. Als het middel daartoe ziet de werkgroep het op een neutrale en betrouwbare wijze laten kontroleren van de kwaliteit bij het IGMB/TNO in Wageningen. Alleen op die manier is het mogelijk om een goede omzet op te bouwen en te behouden.

De deelnemende molenaars zullen van de werkgroep niet alleen de cijfers en gegevens van de keuring van hun meel krijgen toegezonden, maar ook allerlei vakgerichte informatie en adviezen waarmee zij hun voordeel kunnen doen. Deze informatie komt niet in VAN HAVER TOT GORT, maar alleen de deelnemers onder ogen.

Tijdens de vergadering wordt een voorstel gedaan om nog in het voorjaar voor alle deelnemers een algemene keuringsronde te houden. Met gegevens van de uitslag van deze keuring en met enkele enquetegegevens, wat betreft de soort tarwe e.d., wil de groep een normering voor tarwevolkorenmeel (klasse A) ontwikkelen.

Wat de keuringsfrequentie betreft heeft de werkgroep twee voorstellen gedaan. Die hebben iets te maken met de financiële mogelijkheden van de stichting. In die voorstellen gaat de keuringsfrequentie voor molenaars met een grote omzet omlaag en voor molenaars met een kleine omzet juist omhoog. Dit is niet alleen bedoeld om de kosten te drukken en om het voor deelnemers met een grote omzet aantrekkelijker te maken, maar ook om in te spelen op het gegroeid besef, dat een grote omzet meestal gepaard gaat met een goede kwaliteit meel (en dus minder behoefte aan keuringsresultaten).

De voorgestelde regeling wordt nu: voor molenaars met een omzet tot 2,5 ton per week één keer per jaar (advies

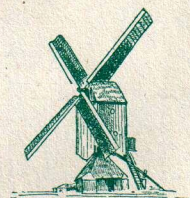
in niettemin 2 maal per jaar!), bij omzet 2,5 tot 5 ton, 2x per jaar, boven 5 ton 3 x per jaar en boven 10 ton 4 x per jaar. Het bestuur van de stichting zal in maart over de voorstellen beslissen. Daarna zullen de aangesloten molenaars rechtstreeks van het sekretariaat bericht ontvangen. De keuringsronde zou dan in april van start kunnen gaan.

De keuringen, die de (deelnemende) molenaars laten uitvoeren - de werkgroep wil dat nog wel eens met klem afgedrukt zien - hebben talloze voordelen. Allereerst is daar de kwaliteit op zichzelf die voortdurend gecontroleerd wordt. Maar de molenaars kunnen van die keuringen ook gebruik maken naar buiten toe: ze hebben het recht het vignet van het Station voor Maalderij en Bakkerij (max. 1 cm hoog) in hun correspondentie te voeren. Zij mogen ook de tekst gebruiken: "Ons meel

staat onder vrijwillige kontrolle bij het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen".

tenslotte: te beginnen dit jaar krijgen alleen de deelnemende molenaars via aparte brochures buiten dit maandblad om informatie wat betreft tarweleveranciers, melanges, tarwerassen, adviezen n.a.v. keuringsrapporten, enzovoorts.

KUNSTMOLENSTENEN,
zowel voor de veevoeder- als voor de
konsumptiemaalderij, kunnen wij u
naar keuze leveren.

Ook maalstenen, speciaal geschikt om
tarwe te malen.

Daarnaast kunnen wij leveren: nieuwe
Duitse natuurstenen, de zg. "blauwe
stenen".

Prijzen en leveringskondities op aan-
vraag.

A.H. Kees
Kunstmolensteenfabriek
en Molenaarsbedrijf,
Valkenswaardseweg 3
5595 CA LEENDE
tel. 04906 - 1207